

DIREKTIVA 2008/52/EK EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA

od 21. maja 2008.

O određenim aspektima medijacije u građanskim i privrednim stvarima

EVROPSKI PARLAMENT I SAVJET EVROPSKE UNIJE,

Imajući u vidu Ugovor o osnivanju Evropske zajednice, a naročito Član 61(c) i drugu alineju Člana 67 stav 5 ovog Ugovora,

Imajući u vidu prijedlog Komisije,

Imajući u vidu mišljenje Evropskog Ekonomsko-socijalnog komiteta ⁽¹⁾,

Postupajući u skladu sa postupkom iz člana 251 Ugovora ⁽²⁾,

S obzirom na to da:

- (1) je Zajednica sebi postavila za cilj da održava i razvija područje slobode, bezbjednosti i pravde, u kome je obezbjeđeno slobodno kretanje lica. U tom cilju Zajednica mora da usvoji, između ostalog, mjere u oblasti pravosudne saradnje u građanskim stvarima koja je potrebna za odgovarajuće funkcionisanje unutrašnjeg tržišta.
- (2) Princip pristupa pravdi je od temeljnog značaja i, sa ciljem da se olakša bolji pristup pravdi, Evropski savjet je na svom sastanku u Tampere 15. i 16. oktobra 1999. godine pozvao države članice da uvedu alternativne, vansudske postupke.
- (3) U maju mjesecu 2000. godine Savjet je donio Zaključke o alternativnim metodama rješavanja sporova u građanskom i privrednom pravu, konstatujući da je uspostavljanje osnovnih načela u ovoj oblasti suštinski korak ka omogućavanju odgovarajućeg razvoja i funkcionisanja vansudskih postupaka za rješavanje sporova u građanskim i privrednim stvarima kako bi se pojednostavio i poboljšao pristup pravdi.
- (4) U aprilu 2002. godine Komisija je predstavila Zelenu knjigu o alternativnom rješavanju sporova u građanskom i privrednom pravu, u kojoj je opisana trenutna situacija u oblasti metoda za alternativno rješavanje sporova u Evropskoj uniji i kojom su pokrenute široke konsultacije sa državama članicama i zainteresovanim stranama o mogućim mjerama za promovisanje korišćenja medijacije.
- (5) Cilj obezbeđivanja boljeg pristupa pravdi, kao dio politike Evropske unije da uspostavi područje slobode, bezbjednosti i pravde, treba da obuhvati pristup sudskim, kao i vansudskim metodama za rješavanje sporova. Ova Direktiva treba da doprinese odgovarajućem funkcionisanju unutrašnjeg tržišta, naročito kada je riječ o dostupnosti usluga medijacije.
- (6) Medijacija može da obezbijedi rentabilno i brzo vansudsko rješavanje sporova u građanskim i privrednim stvarima kroz procese prilagođene potrebama strana. Veća je vjerovatnoća da će se dobrovoljno poštovati sporazumi koji nastaju kao rezultat medijacije i veća je vjerovatnoća da će se očuvati prijateljski i održivi odnosi između strana. Ti benefiti postaju još važniji u situacijama koje nose prekogranične elemente.
- (7) Da bi se promovisalo dalje korišćenje medijacije i obezbijedilo da stranke koje se odluče za medijaciju mogu da se oslone na predvidiv zakonski okvir, neophodno je

uvesti zakonodavni okvir koji će se pozabaviti, naročito, ključnim aspektima građanskog postupka.

- (8) Odredbe ove Direktive treba da se primjenjuju samo na medijaciju u prekograničnim sporovima, ali ništa ne treba da sprečava države članice da primjene takve odredbe i na unutrašnje procese medijacije.
- (9) Ova Direktiva ne treba ni na koji način da sprečava korišćenje modernih komunikacionih tehnologija u procesu medijacije.
- (10) Ova Direktiva treba da se primjenjuje na procese u kojima dvije ili više strana u prekograničnom sporu pokušavaju same, na dobrovoljnoj osnovi da postignu prijateljski sporazum o rješenju spora između njih uz pomoć medijatora. Ova direktiva treba da se primjenjuje u građanskim i privrednim stvarima. Međutim, ne treba da se primjenjuje na prava i obaveze o kojima stranke nemaju slobodu same da odlučuju po relevantnom nadležnom pravu. Takva prava i obaveze su naročito česti u privrednom pravu i pravu zapošljavanja.
- (11) Ova direktiva ne treba da se primjenjuje na pregovore prije potpisivanja ugovora ili na procese koji imaju sudsku prirodu, kao što su određene sudske šeme mirenja, šeme za pritužbe potrošača, arbitraže i ekspertske utvrđivanje ili na procese koje vode lica ili organi koji izdaju formalnu preporuku, bez obzira na to da li je ona zakonski obavezujuća po pitanju rješenja spora ili nije.
- (12) Ova Direktiva treba da se primjenjuje na predmete gdje sud uputi stranke na medijaciju ili u kojima domaće pravo propisuje medijaciju. Nadalje, u mjeri u kojoj sudija može da djeluje kao medijator po domaćem pravu, ova Direktiva treba da se primjenjuje i na medijaciju koju sprovodi sudija koji nije nadležan za sudske postupke koji se odnose na stvar ili stvari u sporu. Direktiva ne treba, međutim da se primjenjuje na pokušaje koje čini sud ili sudija kome je predmet povjeren da riješi spor u kontekstu sudskog postupka u tom sporu ili na slučajeve u kojima nadležni sud ili sudija traže pomoć ili savjet stručnog lica.
- (13) Medijacija predviđena u ovoj Direktivi treba da bude dobrovoljan proces u smislu da su same stranke zadužene za proces i da mogu da ga organizuju kako žele i da ga prekinu u svakom trenutku. Međutim, treba da bude moguće po domaćem pravu da sudovi odrede vremenske granice za proces medijacije. Štaviše, sudovi treba da budu u mogućnosti da skrenu strankama pažnju na mogućnost medijacije kadgod je to moguće.
- (14) Ništa u ovoj Direktivi ne treba da dovede u pitanje domaće zakonodavstvo koje obavezuje na korišćenje medijacije ili predviđa podsticaje ili sankcije za korišćenje medijacije, uz uslov da takvo zakonodavstvo ne sprečava strane da ostvare svoje pravo na pristup sudskom sistemu. Ništa u ovoj Direktivi ne treba da dovede u pitanje postojeće samo-regulatorne sisteme medijacije u mjeri u kojoj se ti sistemi bave aspektima koji nisu predmet ove Direktive.
- (15) Da bi se obezbijedila pravna sigurnost, ova Direktiva treba da ukaže na to koji podaci treba da budu relevantni za određivanje da li neki spor koji strane pokušavaju da riješe putem medijacije jeste prekogranični spor ili ne. U odsustvu pisanog sporazuma, treba smatrati da su strane saglasne da će koristiti medijaciju u onom trenutku kada preuzmu konkretne radnje da započnu proces medijacije.

- (16) Da bi obezbijedili neophodno uzajamno povjerenje po pitanju povjerljivosti, efekata na rokove zastare i prekluzivne rokove, i priznavanje i izvršenje sporazuma koji nastaju kao rezultat medijacije, države članice treba da podstaknu, svim sredstvima koje smatraju odgovarajućim, obuku medijatora i uvođenje djelotvornih mehanizama za kontrolu kvaliteta pružanja usluga medijacije.
- (17) Države članice treba da definišu mehanizme, koji mogu da uključuju korišćenje rješenja koja se baziraju na tržištu i ne treba da imaju obavezu da obezbijede sredstva u tom smislu. Ti mehanizmi treba da imaju za cilj očuvanje fleksibilnosti procesa medijacije i autonomiju strana, i da obezbijede da se medijacija izvrši na djelotvoran, nepristrasan i stručan način. Medijatori treba da budu svjesni postojanja Evropskog kodeksa postupanja medijatora koji takođe treba da bude dostupan opštoj javnosti putem Interneta.
- (18) U oblasti zaštite potrošača, Komisija je usvojila Preporuku ⁽³⁾ kojom se utvrđuju minimalni kriterijumi kvaliteta koje vansudska tijela uključena u sporazumno rješavanje potrošačkih sporova treba da ponude svojim korisnicima. Svi medijatori ili organizacije koje ulaze u područje djelovanja te Preporuke treba da budu ohrabreni da poštuju njene principe. Da bi se pomoglo širenje informacija koje se odnose na takva tijela, Komisija treba da uspostavi bazu podataka vansudskih šema za koje države članice smatraju da poštuju principe ove Preporuke.
- (19) Medijaciju ne treba smatrati lošijom alternativom sudskom postupku u smislu da će poštovanje sporazuma koji nastanu kao rezultat medijacije zavisiti od dobre volje strana. Države članice treba stoga da obezbijede da strane u pisanom sporazumu koji je rezultat medijacije mogu da učine da sadržaj sporazuma među njima bude izvršni. Država članica treba da ima mogućnost da odbije da učini sporazum izvršnim samo ukoliko je njegov sadržaj suprotan zakonu, uključujući njeno privatno međunarodno pravo, ili ukoliko pravo države članice ne predviđa izvršnost sadržaja takvog posebnog sporazuma. To bi mogao biti slučaj ukoliko je obaveza precizirana u sporazumu po prirodi neizvršiva.
- (20) Sadržaj sporazuma koji nastane kao rezultat medijacije koji je u državi članici postao izvršni treba da se prizna i oglasi izvršnim u drugim državama članicama u skladu sa nadležnim pravom Zajednice ili domaćim pravom. To treba, na primjer, da se učini na osnovu Regulative Savjeta (ES) br. 44/2001 od 22. decembra 2000. godine o nadležnosti i priznavanju i izvršenju presuda u građanskim i privrednim stvarima ⁽⁴⁾ ili na osnovu Regulative Savjeta (ES) br. 2201/2003 od 27. novembra 2003. godine o nadležnosti i priznavanju i izvršenju presuda u bračnim stvarima i stvarima roditeljske odgovornosti ⁽⁵⁾.
- (21) Regulatorna (ES) br. 2201/2003 konkretno predviđa da, kako bi bili izvršni u drugoj državi članici, sporazumi između strana moraju biti izvršni u državi članici u kojoj su zaključeni. Posljedica toga je da ukoliko sadržaj sporazuma koji nastane kao rezultat medijacije u stvarima iz porodičnog prava nije izvršni u državi članici gdje je zaključen i gdje je predat zahtjev za izvršnost, ova Direktiva ne treba da ohrabruje strane da zaobilaze zakon te države članice tako što će svoj sporazum učiniti izvršnim u drugoj državi članici.
- (22) Ova Direktiva ne treba da utiče na pravila u državama članicama koja se odnose na izvršenje sporazuma koji nastane iz medijacije.
- (23) Povjerljivost u procesu medijacije je važna i ova Direktiva stoga treba da obezbijedi minimalni nivo usaglašenosti sa pravilima građanskog postupka za to

kako da se zaštiti povjerljivost medijacije u svakom kasnijem građanskom i privrednom sudskom postupku ili arbitraži.

- (24) Kako bi se strane podstake da koriste medijaciju, države članice treba da obezbijede da njihova pravila o rokovima zastare i prekluzivnim rokovima ne sprečavaju strane da se obrate sudu ili arbitraži ukoliko njihovi pokušaji u medijaciji ne budu uspješni. Države članice treba da se pobrinu da se taj rezultat postigne iako ova Direktiva ne usaglašava nacionalna pravila o rokovima zastare i prekluzivnim rokovima. Ova Direktiva ne treba da utiče na odredbe o rokovima zastare i prekluzivnim rokovima u međunarodnim sporazumima koji se implementiraju u državama članicama, na primjer u oblasti saobraćajnog prava.
- (25) Države članice treba da podstaknu pružanje informacija opštoj javnosti o tome kako da kontaktiraju medijatore i organizacije za pružanje usluga medijacije. Takođe treba da podstaknu pravnike da obavijeste svoje klijente o mogućnosti medijacije.
- (26) Prema tački 34 Među-institucionalnog sporazuma o boljem kreiranju zakona ⁽⁶⁾, države članice se podstiču da sastave, za sebe i u interesu Zajednice, svoje vlastite tabele u kojima će, u mjeri mogućeg, ilustrovati korelaciju između ove Direktive i mjera za transponovanje i objaviti ih.
- (27) Namjera ove Direktive je da promoviše temeljna prava i da uzme u obzir principe, koji su priznati naročito u Povelji o temeljnim pravima Evropske unije.
- (28) Pošto se cilj ove Direktive ne može postići u dovoljnoj mjeri od strane država članica i pošto se stoga, zbog obima ili efekata djelovanja, može bolje postići na nivou Zajednice, Zajednica može da usvoji mjere u skladu sa principom supsidijarnosti koji je predviđen u članu 5 Ugovora. U skladu sa principom proporcionalnosti, koji je predviđen u tom članu, Direktiva ne ide van onoga što je neophodno da se postigne taj cilj.
- (29) Prema članu 3 Protokola o položaju Ujedinjenog Kraljevstva i Irske, koji se nalazi u prilogu Ugovoru o Evropskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Evropske zajednice, Ujedinjeno Kraljevstvo i Irska saopštile su svoje želje da učestvuju u usvajanju i primjeni ove Direktive.
- (30) Prema članovima 1 i 2 Protokola o položaju Danske, koji se nalazi u prilogu Ugovoru o Evropskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Evropske zajednice, Danska ne učestvuje u usvajanju ove Direktive i ova je Direktiva ne obavezuje niti Danska podliježe njenoj primjeni,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Član 1

Cilj i područje djelovanja

1. Cilj ove Direktive jeste da se olakša pristup alternativnom rješavanju sporova i da se promoviše mirno rješavanje sporova podsticanjem na korišćenje medijacije i obezbjeđivanjem ravnoteže između medijacije i sudskog postupka.
2. Ova Direktiva primjenjuje se u prekograničnim sporovima na građanske i privredne stvari osim kada je riječ o pravima i obavezama kojima strane ne raspolažu po relevantnom nadležnom pravu. Ova se Direktiva naročito ne primjenjuje na stvari

vezane za prihode, carine ili upravne stvari, niti na odgovornost države za činjenja ili nečinjenja u vršenju državnih ovlašćenja (*acta iure imperii*).

3. U ovoj Direktivi, izraz ‘država članica’ ima značenje država članica sa izuzetkom Danske.

Član 2

Prekogranični sporovi

1. Za svrhe ove Direktive prekogranični spor je onaj spor u kome barem jedna od strana ima domicil ili uobičajeno prebivalište u državi članici, a da to nije država druge strane i to na datum na koji:

- (a) se strane saglase da koriste medijaciju nakon što je došlo do spora;
- (b) medijaciju naloži sud;
- (c) prema domaćem pravu nastane obaveza da se koristi medijacija;
- (d) se stranama uruči poziv za svrhe člana 5.

2. Bez obzira na stav 1, za svrhe članova 7 i 8, prekogranični spor je i onaj spor u kome se sudski postupak ili arbitraža nakon medijacije između strana pokrenu u državi članici koja nije ona u kojoj strane imaju domicil ili uobičajeno prebivalište na datum pomenut u stavu 1 (a), (b) ili (c).

3. Za svrhe stavova 1 i 2, domicil se određuje u skladu sa članovima 59 i 60 Regulative (ES) br. 44/2001.

Član 3

Značenje izraza

Za svrhe ove Direktive primjenjuju se sljedeća značenja izraza:

(a) ‘Medijacija’ znači strukturirani proces, bez obzira na to kako je nazvan ili kako se na njega upućuje, u kome dvije strane u sporu pokušavaju same dobrovoljno da postignu sporazum o rješenju spora među sobom uz pomoć medijatora. Ovaj proces mogu pokrenuti strane ili ga može predložiti ili naložiti sud ili može biti propisan zakonom države članice.

Izraz medijacija uključuje medijaciju koju vodi sudija koji nije zadužen ni za jedan sudski postupak koji se odnosi na predmetni spor. Izraz medijacija isključuje pokušaje suda ili sudija koji imaju nadležnost u sporu da spor riješe tokom sudskog postupka u tom sporu.

(b) ‘Medijator’ ima značenje svakog trećeg lica od koga se zatraži da sprovede medijaciju na djelotvoran, nepristrasan i stručan način, bez obzira na zvanje ili zanimanje tog trećeg lica u državi članici o kojoj je riječ i bez obzira na način na koji je to treće lice postavljeno ili mu je traženo da sprovede medijaciju.

Član 4

Osiguravanje kvaliteta medijacije

1. Države članice moraju podsticati, svim sredstvima koja smatraju prikladnima, izradu i poštovanje dobrovoljnog kodeksa postupanja medijatora i organizacija koje

pružaju usluge medijacije, kao i druge djelotvorne mehanizme za kontrolu kvaliteta za pružanje usluga medijacije.

2. Države članice moraju da podstiču inicijalnu i kontinuiranu obuku medijatora da se obezbijedi da se medijacija sprovodi na djelotvoran, nepristrasan i stručan način u odnosu na strane.

Član 5

Korišćenje medijacije

1. Sud kod kojeg je predata tužba može, kada je to prikladno i nakon što je uzeo u obzir sve okolnosti predmeta, pozvati strane da koriste medijaciju da bi riješile spor. Sud može takođe pozvati strane da prisustvuju informativnom sastanku o upotrebi medijacije ukoliko se takvi sastanci održavaju i ako su lako dostupni.

2. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje domaće zakonodavstvo kojim se propisuje da je korišćenje medijacije obavezno ili se propisuje da za korišćenje medijacije postoje podsticaji ili sankcije ukoliko se postupci medijacije ne koriste prije ili nakon početka sudskog postupka, uz uslov da takav zakon ne sprečava strane da iskoriste svoje pravo na pristup sudskom sistemu.

Član 6

Izvršnost sporazuma koji nastanu kao rezultat medijacije

1. Države članice moraju da obezbijede da za sve strane, ili za jednu od njih uz izričitu saglasnost drugih strana, bude moguće da traži da sadržaj pisanog sporazuma koji nastane kao rezultat medijacije bude izvršni. Sadržaj takvog sporazuma mora se učiniti izvršnim, osim ako je u predmetu o kome je riječ sadržaj sporazuma suprotan zakonu države članice gdje se zahtjev podnosi ili ako zakon te države članice ne predviđa izvršnost takvog sporazuma.

2. Sadržaj sporazuma može da se učini izvršnim od strane suda ili drugog nadležnog organa u presudi ili odluci ili u autentičnom instrumentu u skladu sa zakonom države članice u kojoj se zahtjev podnese.

3. Države članice moraju da obavijeste Komisiju o sudovima ili drugim organima nadležnim da primaju zahtjeve iz stavova 1 i 2.

4. Ništa u ovom članu ne smije da utiče na pravila koja se primjenjuju na priznavanje i izvršenje u drugoj državi članici ugovora koji je učinjen izvršnim prema stavu 1.

Član 7

Povjerljivost medijacije

1. Pošto je namjera da se medijacija odvija na način koji će obezbijediti poštovanje povjerljivosti, države članice moraju da obezbijede da, ukoliko se strane drugačije ne saglase, ni medijatori niti lica uključena u administraciju procesa medijacije ne smiju biti prinuđena da daju dokaze u građanskom ili privrednom sudskom sporu ili arbitraži vezane za informacije koje nastanu iz ili su u vezi sa procesom medijacije, osim:

(a) Kada je to nužno zbog izuzetno važnih pitanja javne politike države članice o kojoj je riječ, naročito kada je to potrebno da se zaštite najbolji interesi djece ili da se spriječi šteta fizičkom ili psihičkom integritetu lica; ili

(b) Kada je objavljivanje sadržaja sporazuma koji nastane iz medijacije nužno da bi se taj sporazum implementirao ili izvršio.

2. Ništa u stavu 1 ne smije da sprečava države članice da donesu strožije mjere za zaštitu povjerljivosti medijacije.

Član 8

Uticaj medijacije na rokove zastare i prekluzivne rokove

1. Države članice moraju da obezbijede da strane koje se odluče za medijaciju u pokušaju da riješe spor ne budu kasnije spriječene da pokrenu sudski postupak ili arbitražu u vezi sa tim sporom zbog isteka rokova za zastaru ili prekluzivnih rokova tokom postupka medijacije.

2. Stav 1 ne dovodi u pitanje odredbe o rokovima zastare ili prekluzivnim rokovima u međunarodnim sporazumima čije su potpisnice države članice.

Član 9

Informacije za širu javnost

Države članice moraju da podstiču, sredstvima koja smatraju odgovarajućim, dostupnost široj javnosti, naročito putem Interneta, informacija o tome kako se mogu kontaktirati medijatori i organizacije koje pružaju usluge medijacije.

Član 10

Informacije o nadležnim sudovima i organima

Komisija mora da učini dostupnima javnosti, odgovarajućim sredstvima, informacije o nadležnim sudovima ili organima koje im dostave države članice prema članu 6 stav 3.

Član 11

Revizija

Najkasnije 21. maja 2016. godine Komisija mora da preda Evropskom parlamentu, Savjetu i Evropskom ekonomsko-socijalnom komitetu izvještaj o primjeni ove Direktive. U tom izvještaju će se razmatrati razvoj medijacije u cijeloj Evropskoj uniji i uticaj ove Direktive u državama članicama. Ukoliko bude potrebno, uz izvještaj će se priložiti prijedlozi za prilagođavanje ove Direktive.

Član 12

Transponovanje

1. Države članice moraju da donesu zakone, propise i upravne odredbe potrebne da se postupi u skladu sa ovom Direktivom prije 21. maja 2011. godine, uz izuzetak člana 10, za koji će najkasniji datum za usklađenost biti 21. novembar 2010. godine. One će o tome odmah obavijestiti Komisiju.

Kada budu usvojene od strane država članica, te mjere će sadržati pozivanje na ovu Direktivu ili će uz njih doći to pozivanje prilikom zvaničnog objavljivanja. Metode tog pozivanja propisuju države članice.

2. Države članice moraju dostaviti Komisiji tekst glavnih odredbi domaćeg zakona koje su usvojile u oblasti koju pokriva ova Direktiva.

Član 13

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana nakon njenog objavljivanja u *Službenom listu Evropske unije*.

Član 14

Upućivanje

Ova se direktiva upućuje državama članicama.

Sačinjeno u Strazburu, 21. maja 2008. godine.

Za Evropski parlament

Predsjednik

H.-G. PÖTTERING

Za Savjet

Predsjednik

J. LENARČIČ

---

(1) OJ C 286, 17.11.2005, p. 1.

(2) Mišljenje Evropskog parlamenta od 29. marta 2007. godine (OJ C 27 E, 31.1.2008, p. 129). Zajednički stav Savjeta od 28. februara 2008. godine (koji još nije objavljen u Službenom listu) i stav Evropskog parlamenta od 23. aprila 2008. godine (koji još nije objavljen u Službenom listu).

(3) Preporuka Komisije 2001/310/EC od 4. aprila 2001. godine o principima za vansudska tijela uključena u saglasnu rezoluciju o potrošačkim sporovima (OJ L 109, 19.4.2001, p. 56).

(4) OJ L 12, 16.1.2001, p. 1. Regulativa sa posljednjim izmjenama Regulativom (ES) br. 1791/2006 (OJ L 363, 20.12.2006, p. 1).

(5) OJ L 338, 23.12.2003, p. 1. Regulativa sa posljednjim izmjenama Regulativom (ES) br. 2116/2004 (OJ L 367, 14.12.2004, p. 1).

(6) OJ C 321, 31.12.2003, p. 1.